
Пациентът в процеса на обучението

доц. д-р Светослав Гаров, дм

Пациентът в процеса на обучението

- **Специфични особености** на учебния процес във ВМУ са:
  - а) провеждането на част от него в реални болнични условия и
  - б) участието на пациента в него.
- Като страна от сложното взаимодействие **преподавател–студент–пациент** и едновременно с това потребител на здравни услуги, болният ежедневно общува с бъдещи медицински специалисти.
- **Пациентът** е лице, което получава здравна помощ от лекар или друг медицински специалист.
- По време на обучението на бъдещите медицински кадри се акцентира върху **практическата им подготовка** с оглед на успешната им професионална реализация. Студентите прилагат придобитите теоретични умения в реални клинични условия, като предоставят здравни грижи, комуникират, анализират, поставят диагноза и формират критично мислене.

Пациентът в процеса на обучението

-
- Предоставянето на пряка грижа за пациента от студенти е предизвикателство за всеки преподавател или наставник, който трябва да прецени кога поведението на студента води до потенциален риск за безопасността на пациентите и да предотврати евентуалното причиняване на вреда по време на клинична практика и стаж.

Във взаимоотношенията между пациента и бъдещите медицински професионалисти влияят редица фактори:

- Видът и тежестта на заболяването;
- Етапът на протичане на заболяването;
- Индивидуалните личностни характеристики на пациента;
- Здравната култура;
- Социалният статус;
- Религиозните убеждения;
- Етническата принадлежност; и др.

Пациентът в процеса на обучението

Освен това в резултат на заболяването някои болни стават раздразнителни, конфликтни и дори агресивни. Необходимо е в такива случаи студентите да се научат да проявяват разбиране, толерантност и емпатийност. Това се постига чрез прилагане на индивидуален подход към всеки човек. В този аспект комуникативните умения на здравните кадри са особено важни. Правилното общуване и ефективната комуникация водят до спечелване на доверието на пациента, а оттам и до активното му сътрудничество и съдействие в учебния и лечебния процес.

Съществуват **четири типа отношение на личността към собственото здраве:**

- 1. Оптимистично, до неоснователно оптимистично и дори нехайно отношение. Това са личности, които омаловажават ранните симптоми на заболяването си. Най-често е защитна реакция на личността, прикриваща страха от заболяването;

Пациентът в процеса на обучението

- 2. Фаталистично отношение към собственото здраве. Тези личности са убедени, че нищо не зависи от тях, а здравословното им състояние се определя от външни фактори;
- 3. Песимистично отношение – до хипохондрична ангажираност за собственото здраве. При този тип личности се наблюдава търсене на помощ, изследвания и консултации дори и при най-незначителни и лесно обясними здравни проблеми;
- 4. Реалистично отношение към собственото здраве. Това са личности, които се стремят да водят здравословен начин на живот и могат да поемат отговорност за здравето си.

Пациентът в процеса на обучението

- Следователно, може да се твърди, че познаването на индивидуалността на пациента и отчитането на психичното му състояние са фактори, съдействащи за формиране на адекватно проф. поведение у студента. Начинът, по който бъдещите мед. специалисти се отнасят към своите пациенти, играе важна роля в цялостния учебен и лечебен процес и съдейства за приобщаването на болния като партньор в обучението.
- Особено раними са възрастните и застаряващите хора, тъй като те са най-зависими от помощта на другите. Бездушието и формализмът в отношението към тях ги кара да се затварят в себе си, да проявяват недоверие, скептичност, негативно, а понякога и агресивно поведение спрямо студентите и цялостния учебен процес.

Пациентът в процеса на обучението

- Уважението към личността изисква уважение към личното достойнство, ценностна система, желаниа и принципи. Болният трябва да получава информация относно планирането и осъществяването на лечебния процес. В съвременното общество пациентите са добре информирани относно правата си, което ангажира бъдещите мед. специалисти да осведомят болния за вида и характера на процедурите и интервенциите, преди те да бъдат извършвани. Необходимо е здравните професионалисти да предоставят ясна, разбираема и на достъпен език информация на лекуваните, да се иска информираното им съгласие при предприемане на изследвания и лечение, да се зачита свободата за избор и да се насърчава вземането на адекватно решение относно заболяването и състоянието на болните.

Пациентът в процеса на обучението

Традиционно медицинската практика на студентите се реализира в университетските лечебни заведения, където се осъществява основната част от практическата им подготовка. Болниците предоставят на обучаваните възможности за придобиване на професионални компетенции в реални условия и за запознаване с организационната структура на болничната дейност.

През последните десетилетия обаче преподавателските болници срещат все по-големи трудности при осигуряването на адекватни учебни условия. Причините за това са:

- нарастващият брой на пациентите;
- повишеното натоварване на персонала;
- по-добрата информираност на пациентите относно правата им;
- все по-големият брой студенти;
- ограниченият времеви и кадрови ресурс.

Пациентът в процеса на обучението

- По принцип основната функция на болницата е да предоставя медицински грижи и лечение на болните и невинаги са налице идеални условия за целите на преподаването, напр. в някои случаи няма достатъчно помещения, подходящи за клиничното обучение. Тези предизвикателства стимулират разработването на иновативни методи на обучение, основаващи се на използване на т.нар. симулиращ пациент за обучение (simulated patient).
- В медицинското образование под термина „симулиращ пациент” за обучение се разбира лице, което е обучено да се държи като истински пациент за да симулира набор от симптоми или проблеми.

Пациентът в процеса на обучението

- Независимо от това, възможностите, които университетските болници предоставят за подготовката на здравни кадри – много пациенти с вариабилност в заболяванията, инфраструктурата на болниците и опитни обучители, си остават задължителни фактори и предпоставки за успешното обучение на бъдещите мед. специалисти.
- Присъствието на пациента като трета страна в сложното взаимодействие *преподавател–студент–пациент* придава неповторимост и специфични черти на учебния процес във ВМУ, които не са характерни за немедицинското образование. Тази особеност изисква студентът да притежава комуникативни способности и да проявява максимална отговорност при осъществяване на учебна дейност в болнични условия.

Благодаря Ви
за
вниманието !